

Les platges de Sitges

Resum del treball guanyador del 40è Premi J. Carbonell i Gener 2020-2021

Mario Vilar mvr7@outlook.es

ALUMNE DE BATXILLERAT DE L'ESCOLA PIA DE SITGES

Va dir Borís Pasternak que l'hivern se'n va com ha vingut, com un avís que no hem sabut comprendre. En certa manera, aquesta realitat es repeteix any rere any en encetar la temporada estival, quan ens adonem que el mar s'ha menjat a mossegades les nostres platges, un gran símbol per a la nostra localitat. El Mediterrani, que sempre ha sigut una gran font de la nostra riquesa com a vila, amenaça amb ser-ne el destructor. En definitiva, el debat al voltant d'aquesta problemàtica ve per quedar-s'hi.

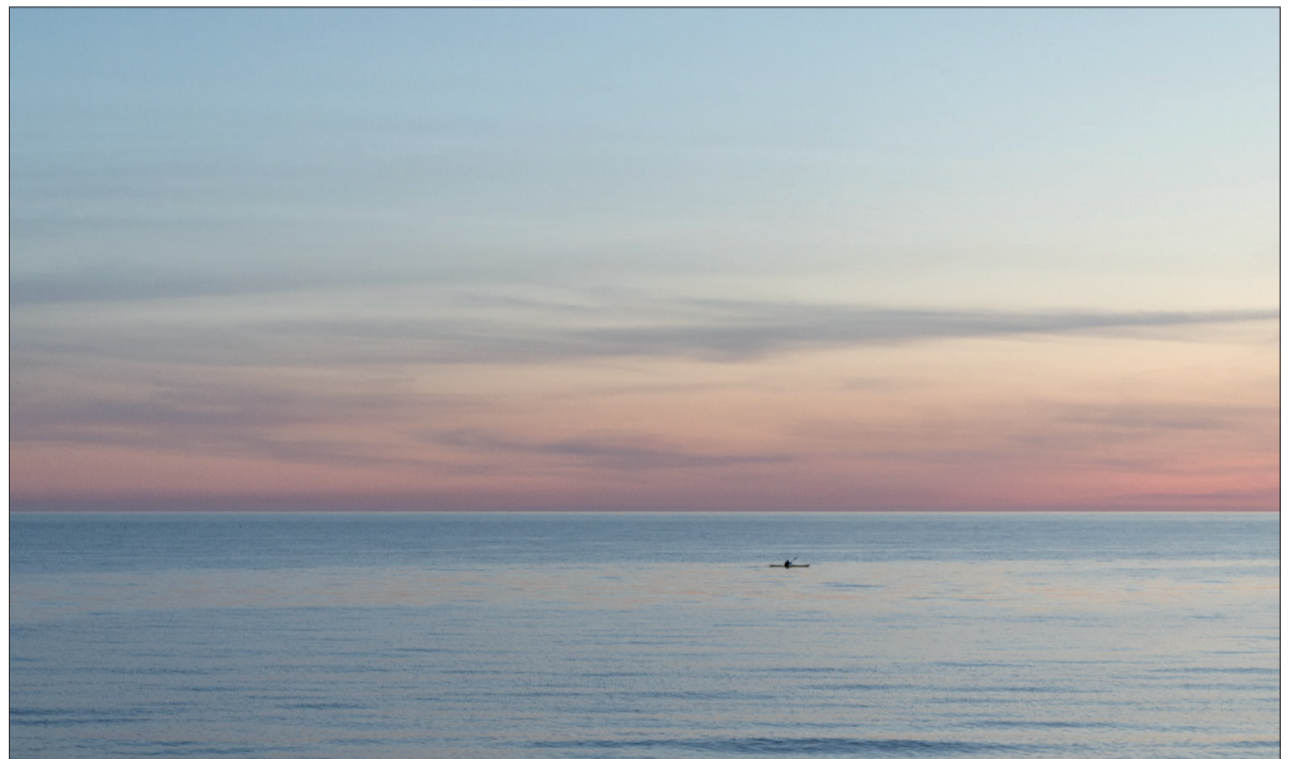
La motivació que m'ha portat a escollir aquest tema és l'ambició de fer quelcom que pugui ajudar el meu poble: les platges han sigut objecte de debat des de fa molt de temps i créixer al voltant d'aquesta polèmica m'ha permès veure la magnitud del problema de primera mà. En altres paraules, aquest estudi és la història d'un sitgetà que albirava preocupat el Josefa Pérez cada any amb una puntualitat religiosa (quan la calor començava a fer suar) i acabava tenyint les nostres platges amb una quantitat ingent de vegetació marina morta. Què estàvem fent malament? Els estius s'anaven succeint i res no semblava canviar. Les dues cares de la moneda, el sector ecologista i el turístic, caldejaven una situació ja per sí mateixa insostenible. I avui dia la pregunta segueix vigent: què estem fent malament? En aquest treball s'analitza exhaustivament si s'ha fet una bona gestió del nostre litoral marítim, si les platges han desaparegut realment. Ens serà d'ajuda l'explicació de l'evolució de la façana marítima sitgetana, un viatge per tota aquesta història condemnada als errors que ens han portat fins on som, però també una part més tècnica, basada en l'anàlisi de la variació de superfície de les platges: la comparació del vol americà de 1946 i un dels ortofotos més recents de la costa catalana, datat del 2019.

Ja per últim, proposarem possibles solucions, econòmicament viables i respectuoses amb el medi ambient.

La dinàmica marina

Des del punt de vista de la geomorfologia, seria adequat considerar diferències conceptuais entre litoral i costa: litoral requereix el terme *medi natural*, mentre que costa comprèn una *zona morfodinàmica*. D'acord amb aquest plantejament, podríem definir *medi litoral* com aquella zona d'interacció i trànsit entre ambients aquàtics i terrestres i que, al seu torn, comprèn tres subzones: *supralitoral*, *infralitoral* i *interlitoral*. L'arrel de tots aquests canvis geològics i geomorfològics es troba a les oscil·lacions de les aigües marines, de la mà dels processos litorals, que són fenòmens derivats de la confluència entre grans masses d'aigua estabilitzada en conques o depressions —llacs, mars i oceans— i les terres emergides.

L'efecte combinat entre les onades generades pel vent, les

Les platges, un objecte de debat des de fa molt de temps a Sitges. (Mario Vilar)

Les platges de Sitges es caracteritzen per ser, de manera general, una franja mixta —emergida-submergida— on es produeix mobilització de material de manera contínua

marees i altres fenòmens del mar produeixen un corrent d'aigua a les aigües de la zona litoral. Tots aquests processos influeixen indirectament sobre la dinàmica costanera i ho fan en funció de la seva posició i la fisonomia del litoral i l'angle en què l'onatge incideix a la costa. Pels diferents fenòmens marins podríem dir que els materials presents a la franja costanera estan sotmesos a una acció de *reorganització* i també una de complementària, de *trànsit*. Material provinent del domini terrestre es desplaça contínuament al llarg d'aquesta franja, fet el qual fa possible que puguin acabar a zones més profundes, on quedarien més estabilitzats.

Els corrents litorals inclouen tant els gradients paral·lels a la costa com els oblics: els paral·lels van des de la zona de rompent i s'anomenen corrents de ribera. Aquests són generats per ones lleugerament obliqües, diferències en el nivell de l'aigua a causa de l'altura de les onades o per la seva difracció,

per l'acció del vent o de les marees, entre altres mecanismes. Per sintetitzar-ho, si entenem com es generen els corrents de ribera, veurem que les onades, l'evolució de la línia de costa i el moviment de sediment estan totalment relacionats. Un onatge incident més oblic, el gradient de costa oblic, consolida uns sistemes de circulació en un únic sentit —el corrent de deriva—; el resultat queda plasmat en un notable desplaçament dels materials des d'una zona a una altra de la ribera, on acaben estabilitzant-se i formant morfologies característiques. Així, l'acció conjunta d'onatge, marees i corrents fa que apareguin diversos tipus de costa. La costa és aquella franja de terres que, penetrant sota les aigües en part i fins una certa profunditat, mostra influència directa del medi aquàtic, mentre que la ribera seria la franja de terra i aigua que estan o poden estar, segons moment i regió, en interacció mútua directa. Resultat dels processos litorals, apareixen formes morfològiques que es poden classificar seguint diversos models.

Si predominen fenòmens destructius, com ara el desgast, l'arrencament i el transport de sediment en una zona costanera influenciada per l'onatge s'acabaran generant denuclacions a causa de l'erosió. Els constructius són aquelles on predomina l'agrupament i l'estabilització dels materials: estem parlant de la *sedimentació*.

La dinàmica marina sitgetana està governada per la corrent *Linguro-Provençal-Catalana* que té direcció NE-SO. La línia de costa presenta diverses descàrregues d'aigua de rius i tempe-

tes associades al transport variable longitudinal i transversal de sediments al llarg de la costa, com a resultat d'aquest procés dinàmic. Les platges de Sitges es caracteritzen per ser, de manera general, una franja mixta —emergida—submergida— on es produeix mobilització de material de manera contínua.

Sitges presenta dos tipus de costa. En primer lloc, una rocosa retallada mitjanament abrupta i amb poques possibilitats de desenvolupar platges, a la part més oriental i occidental del terme municipal. En segon lloc, una costa poc abrupta i poc retallada, però greument afectada per la mà d'obra humana. A la façana marítima sitgetana, la costa de penya-segat seria un modelatge inferit per fenòmens destructius, mentre que la de platja, per fenòmens constructius.

Història

Sitges es troba a la costa mediterrània de Catalunya a quaranta quilòmetres al Sud de Barcelona, al costat del massís del Garraf. Té una superfície de 43,9 km² i una altitud mitjana de 10 metres, i una població de 28.969 habitants. El terme municipal de Sitges presenta un front de costa de 16,5 km de longitud, que es compon de costa rocosa i platges de sorra. Hi ha 19 platges a la zona costanera del municipi, de les quals onze es troben davant de la zona urbana. Com ja hem dit abans, Sitges està formada per platges de sorra i costa rocosa. D'aquestes, les platges originals, Sant Sebastià i la Fragata, són de sorra fina. Des de la Bassa Rodona fins a l'Atlàntida també presenten sorra fina degut que les rieres han estat absorbides i presenten una aportació de còdols molt inferior. La plana sobre la qual la vila està establerta, gràcies al sediment aportat per la riera de Ribes, quedava travessada per petits rierols que aportaven sediments a la zona litoral, però fa uns quants anys que la xarxa urbana els ha absorbit.

Malgrat que ja es parla d'una rambla feta el 1829-30 i d'un passeig construït poc abans del 1845, a ponent de la vila, les muralles impedièren l'expansió al llarg de la platja. Va ser quan l'Ajuntament de Sitges va decidir a mitjans del segle XIX urbanitzar tot el tram que anava des de can Falç, a la cantonada del carrer Carreta, fins al torrent de la Bassa Rodona, l'actual carrer Espanya. En aquest punt, la Ribera quedava tancada per un fortí i un mur que creuava la platja i s'endinsava al mar. L'Estacada, com era conegut popularment el mur, s'havia construït el 1837 per defensar el poble dels atacs carlistes. La construcció del pont Domènech —1877— i l'enderrocament del fortí i l'estacada —a partir de 1880— van permetre que el passeig s'allargués fins a l'alçada de l'actual avinguda de Sofia.

A la dècada de 1890, s'anivellà el terreny i s'allargà el passeig fins gairebé la Riera Xica —actualment, entre els carrers de Francesc Armengol i d'Anselm Clavé. El 1928, es va eixamplar i urbanitzar el sector entre l'estàtua del Greco i la Punta.

L'any 1949, uns temporals especialment potents van endur-se la sorra de les platges i van afectar el passeig, el Xiringuito i el pinar, el qual va quedar destruït: en efecte, afectaren greument i tota l'extensió del litoral. La gent de Sitges es va bolcar per tal d'intentar parar el desastre amb la màxima mesura possible: la Ribera fou objecte de noves i profundes reformes. El primer espigó, al costat de l'Església i on els pescadors deixaven les seves barques, va ser complementat amb dos espigons a l'alçada del Terramar (l'actual platja de les Anquines, que va quedar al servei de l'hotel).

És important conèixer bé la deriva litoral abans de realitzar qualsevol actuació en la línia de costa, ja que es pot tallar aquest corrent, i provocar greus desequilibris en el transport de sediments

L'any 1958 es va construir un nou espigó, que delimitava la platja de la Fragata, i es va allargar el primer. Es va crear la platja de la Ribera el 1959, delimitada per un quart espigó, perpendicular a la línia de costa.

El 1968, es va construir el cinquè, d'atributs similars, que va fundar la platja de la Bassa Rodona. Cap a meitat de la dècada dels setanta, se'n van construir quatre entre Bassa Rodona i Anquines, donant lloc a quatre noves platges: l'Estanyol, la Riera Xica, la Barra i Terramar. L'any 1975 ja hi havia nou espigons en un tram de costa de dos quilòmetres, quasi tots atenent a criteris estètics: per tal de no perjudicar la vista al mar es van construir perpendicularment al passeig.

També pels volts d'aquesta dècada, es va formular un ambiciós projecte a La Punta, que implicava la construcció d'una urbanització dins de la mar que hagués modificat molt la costa. El municipi va optar finalment per la conservació de la fisonomia tradicional de la localitat i va autoritzar la construcció del port esportiu d'Aiguadolç amb la seva corresponent urbanització.

Al voltant dels anys vuitanta, la costa de Sitges presentava ja un aspecte molt semblant a l'actual. Aquest fet va provocar canvis bastant notables en ecosistemes litorals i en la dinàmica marina, així com la creació d'una nova platja per l'acumulació de sorra: la platja d'Aiguadolç. A ponent del port, la platja Sant Sebastià es mantenia bastant constant al llarg dels anys en quant a grandària, però sempre amb una tendència erosiva.

Cap a mitjans d'aquest decenni, hi va haver un gran temporal amb una gran entrada d'aigua que va destruir un tram del passeig, a l'alçada de la platja de les Anquines, tal que es van modificar els tres espigons més orientals de les platges de la Barra i Terramar. Al seu torn, va sorgir una certa preocupació per les conseqüències mediambientals de la mà de Salvem la costa i personatges com Manel Carbonell i Lluís del Cerro. Per exemple, el primer va dir el següent en oposició a un projecte d'extracció de sorra el 1993: "No sols s'enduran la sorra, que ja és greu, sinó que provocaran la pràctica desaparició de les espècies que encara resten en aquesta zona. Aquesta mesura afectarà la pràctica totalitat de famílies que viuen de la pesca a Sitges, així com a vint-i-cinc embarcacions de Vilanova que treballen aquí. El pitjor de tot, però, poden ser les repercussions posteriors en el litoral. «Fa dos anys», segueix Carbonell, «es va realitzar una operació similar al Maresme i va significar la ruïna per als pescadors d'aquella zona. No va quedar res. A més, amb l'agreujant que la sorra que van posar a les platges ja no hi és. El mar se l'ha tornat a endur».

Cap a l'any 1999, el ministeri presentà un gran projecte que consistia en tres punts, rebutjats per la població:

1. Construcció de dos grans espigons que delimitarien les platges des de la Fragata fins a les Anquines perquè poguessin emular la funció d'un port.
2. Anivellament del passeig: anivellar el passeig de 2 a 4 metres enrere per alinear-lo amb el tram destruït de la Riera Xica i augmentar la distància uns quants metres més perquè el mar no afectés més el mur del passeig en períodes de tempesta.
3. Aportació massiva de sorra. Si s'importava sorra d'un altre lloc cap a Sitges de manera molt abundant, encara que una petita part fos expulsada per la dinàmica marina, la major part d'aquesta seguiria permanentment formant gran superfície de platja.

Altres projectes al llarg dels anys han sorgit, tots amb certs elements en comú. L'oposició general de la població a la regeneració artificial ha sigut, certament, una constant al llarg del temps. Sigui com sigui, es va consagrar un sistema de regeneració de platges basat en el dragatge massiu de sorra del fons marí i el seu abocament a les platges del nostre litoral.

En definitiva, per una banda, l'efecte d'aquests espigons ha comportat la creació d'unes platges en forma de mitja lluna; per altra, hi ha hagut una pèrdua de diversitat que ha provocat l'empobriment de tota aquesta àrea, tant a la línia de platja com a la zona submergida fins a dos o tres metres. Aquestes platges tenen moltes dificultats per mantenir la sorra acumulada, ja que estan sotmeses a una forta erosió. En aquest procés de regressió, hi entren en joc la configuració del litoral, les onades, els corrents i els vents.

Àrees

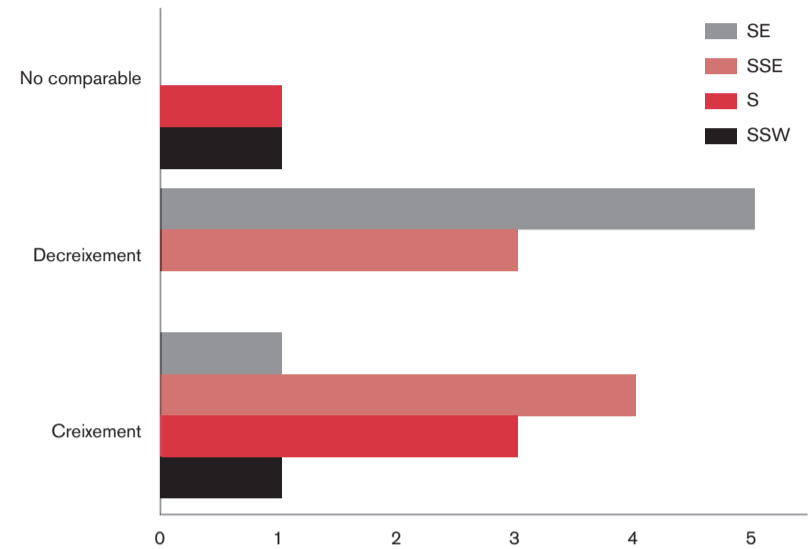
Es poden quantificar els fluxos de sediments i conèixer les direccions principals dels corrents de deriva i la seva importància al llarg de la costa, com farem en aquesta secció. Veiem que hi ha una sèrie de platges que augmenten la seva superfície de sediments no consolidats: Terramar, Anquines i Fragata. En canvi, d'altres en perden: la Riera Xica, l'Estanyol i Bassa Rodona, per exemple. La platja de les Anquines, la de Terramar, la de la Ribera i la de la Fragata tenen augments notables (entre uns valors de 10-75% més de sediments).

↑
FIGURA 2 Costa sitgetana als anys seixanta.

Platges	Sup. 1946	Sup. actual	Superfície	Orient.	Limits (llevant/ponent)	%
Platja Desenrocada	1527,87 m ²	1623,83 m ²	95,96 m ²	SSE	Roques/Roques	6,28 %
Platja Home Mort	8003,66 m ²	2450,72 m ²	-5552,94 m ²	SE	Roques/Roques	-69,38 %
Platja Atlàntida	13404,86 m ²	20335,82 m ²	6930,96 m ²	S	Roques/Riera	51,70 %
Platja Anquines	2275,25 m ²	8281,2 m ²	6005,95 m ²	SSE	Esp. curvat/Esp. longitudinal	263,97 %
Platja Terramar	12862 m ²	14354,01 m ²	1492,01 m ²	SE	Longitudinal/Longitudinal	11,60 %
Platja de la Barra	15713 m ²	15279,47 m ²	-433,53 m ²	SE	Longitudinal/Espigó a L	-2,76 %
Platja Riera Xica	12024 m ²	4539,23 m ²	-7484,77 m ²	SE	Espigó a L/Esp. perpendicular	-62,25 %
Platja Estanyol	13355 m ²	7305,4 m ²	-6049,6 m ²	SSE	Perpendicular/perpendicular	-45,30 %
Platja Bassa Rodona	7938,89 m ²	4712,08 m ²	-3226,81 m ²	SSE	Perpendicular/perpendicular	-40,65 %
Platja de la Ribera	5486,06 m ²	9543,25 m ²	4057,19 m ²	SSE	Perpendicular/perpendicular	73,95 %
Platja Fragata	3265,84 m ²	12336,22 m ²	9070,38 m ²	SSE	Perpendicular/perpendicular	277,73 %
Platja Sant Sebastià	7814,73 m ²	4361,78 m ²	-3452,95 m ²	SSE	Roques/Roques	-44,19 %
Platja Balmins	4585 m ²	4764,37 m ²	179,37 m ²	S	Roques/Port	3,91 %
Platja Aiguadolç	8789,25 m ²	7009,77 m ²	-1779,48 m ²	SE	Roques/Roques+port	-20,25 %
Platja Vallcarca	0 m ²	1303,43 m ²	1303,43 m ²	S	Espigó perpendicular/Roques	
Cala Morisca	4859,34 m ²	1812,78 m ²	-3046,56 m ²	SE	Roques/Roques	-62,69 %
Platja Garraf	13530,81 m ²	15036,38 m ²	1505,57 m ²	SSW	Roques/Roques+port	11,13 %
Cala Ginesta	0 m ²	4252,5 m ²	4252,5 m ²	SSW	Roques/Port	
Platja Botigues	145530,12 m ²	160222 m ²	14691,88 m ²	S	Port/Platja	10,10 %
TOTAL	41.93	58.07	18558,56 m²	81.45	18.55	6,61 %

↑ FIGURA 3 Relació i evolució entre superfícies de 1946 i 2019, l'orientació de les platges i els límits que les delimiten

↑ FIGURA 4 Gràfic que relaciona l'evolució i l'orientació de les platges

Comprovem si l'orientació de la platja i la seva evolució en superfície tenen una relació:

- Les 2 cap el SSW augmenten: la platja de Garraf incrementa en un 11,13% i la restant—Cala Ginesta— és la de recent formació.
- Les 4 platges orientades cap al S també ho fan: la platja de l'Atlàntida augmenta en un 51,70%; la de Balmins acreix en un 3,91%; la de les Botigues incrementa en un 10,10%. La restant —platja de Vallcarca— és la de recent formació.
- De les 7 platges orientades cap al SSE, 4 creixen i 3 ho fan en més d'un 30%: estem parlant de la platja de la Desenrocada, amb un increment del 6,38%; la de les Anquines, amb un 263,77%; la de la Ribera, amb un 73,95%; la de la Fragata, amb un 277,73%. Les tres que disminueixen —la de l'Estanyol, la de Bassa Rodona i la de Sant Sebastià—, ho fan en més d'un 30%: 45,30%, 40,65% i 44,19%, respectivament.
- De les 6 platges orientades cap al SE, solament Terramar augmenta en la seva superfície, i ho fa en un 11,60%. Les 5 restants —Barra, Riera Xica i Aiguadolç i Morisca— disminueixen: en un 2,76%, 62,25%, 20,25% i 62,69%, respectivament.

La variació de la superfície de sediment es reflecteix directament a zones costaneres, principalment deltes i platges. Les situacions més freqüents són: o bé un augment d'aportació, condicionat per la desforestació i l'erosió del terra, o una reducció, al quedar retinguts a obres de regulació fluvial. La primera situació va ser bastant comuna durant temps històrics; la segona, en canvi, predomina actualment. En 14 de les 19 platges hi ha hagut una variació de superfície significativa (de 84,21%). En les altres, en canvi, la variació ha sigut negligible (de 15,79%). En 7 d'aquestes 14 platges, la variació significativa ha sigut positiva (respecte el total de platges: de 36,84%); en les altres 7, negativa (respecte el total de platges: de 36,84%). Dues d'aquestes platges (platja de Vallcarca i Cala Ginesta: 10,53%) no són analitzables perquè són de recent generació. En 2 de les restants, la variació ha sigut positiva (de 10,53%). En l'última, negativa (de 5,26%).

Hi ha un patró entre l'orientació i la variació en la superfície de les platges: denotem que el decreixement es produeix sobretot en aquelles platges orientades al SE. A més, veiem que les platges del S i SSW solament creixen, i que la zona SSE és mixta.

La regeneració de platges continua, tot i que els responsables saben que sense actuacions dràstiques que esmenin les causes que porten a la desaparició de la sorra no hi ha garanties que les molt costoses regeneracions perdurin més enllà de dos o tres anys, a tot estirar. A més, aquests tipus d'obres malmeten el fons marí i les seves comunitats animals i vegetals. S'ha d'apostar per potenciar els agents naturals que ajuden a mantenir l'estabilitat dels sediments a les platges.

Conclusions

Sitges compta amb una franja litoral gairebé completament transformada i les platges han guanyat en conjunt un 6,61% de superfície respecte al 1946. En contrast, les platges urbanes n'han perdut un 1,75%. El moviment de sediment i la variació de superfície ens asseguren amb certesa que els dics implantats en el passat no asseguren l'augment i la protecció de totes les platges: l'estesa creença general que els espigons, per ells mateixos, no són dolents, és falsa. Cal remarcar, doncs, que és important conèixer bé la deriva litoral abans de realitzar qualsevol actuació en la línia de costa, ja que es pot tallar aquest corrent i provocar greus desequilibris en el transport de sediments, tal com ha passat amb la construcció de ports i dics al llarg del litoral català. La dinàmica marina, en conseqüència, és l'actor principal en aquest escenari:

- Les platges dins l'àrea d'influència de rius llargs i/o amb grans conques de drenatge —l'Ebre, el Llobregat i el Ter— presenten una mida de gra fina, mentre que les platges originalment alimentades per cabals sòlids efímers —en general molt curts i, per tant, amb un pendent elevat— presenten una mida del sediment més gruixuda. La construcció de ports i obres de defensa, juntament amb la dràstica reducció de la capacitat de transport sòlid dels rius —a causa d'una forta regulació dels cabals—, ha pertorbat aquest model de distribució del sediment.
- El 59% del total de tempestes, les més energètiques, erosionen la costa i realitzen el transport dels dipòsits de sediments. En període de tempestes, l'onatge erosiona la costa i arrossega el seu material cap al fons marí. En períodes de calma, l'onatge porta els sediments cap a la platja. Aquestes tempestes provenen majoritàriament en situacions de gota freda i venen de l'E, seguides per NE i S. Els períodes climàtics es poden diferenciar en dos tipus: d'octubre a abril, on es produeixen les tempestes més fortes, i de maig a setembre, on s'hi donen períodes de calma.

- La fenomenologia que es dona a les platges succeeix, ja que la costa sitgetana té una forma còncava encarrada cap a l'Est. Per protegir la platja es van construir espigons sense tenir en compte aquesta curvatura, fet el qual va provocar que quedessin cada vegada més encarrats cap a l'Est —ja que eren perpendiculars a la línia de costa. Això feia que quedessin més desprotegits davant els temporals de llevant, que transporten la sorra cap a alta mar. Per tant, els espigons afavorien l'erosió de les platges.

Hem vist que no existeix una solució ràpida, efectiva i respectuosa amb el medi ambient, però aquesta situació és útil per adonar-nos del mal que estem fent a la natura —i, de rebot, a nosaltres mateixos— i per revertir-ho amb actuacions sostenibles com a màxima prioritat. En particular, després d'haver exposat una sèrie de propostes davant de la mala gestió i a la vista dels seus beneficis i inconvenients, creiem que la més coherent seria tornar a naturalitzar les platges. Sense un gran cost econòmic, es podria plantejar: la implantació de sistemes dunars; la prohibició de fondeig; conscienciar la població de la problemàtica que té la vila amb les platges i fer-la partícip de la solució, entre d'altres.

Com ja deia en començar, el meu objectiu últim amb aquesta recerca no ha sigut sinó aportar el meu granet de sorra —mai més ben dit— per a un millor poble. En aquest sentit, m'agradaria considerar el resultat final de tots aquests mesos, fruit de l'esforç i la perseverança, com una mostra d'apreciació i, si es vol, homenatge, al mar, al seu ecosistema, a la seva gent i a Sitges.

Referències

- [Pri84] Gerda K Priestley. Sitges, playa de oro: la evolución de su industria turística hasta 1976. 5. 1984, pàg. 47 - 73.
- [Sab97] Eulàlia Miralles i Sabadell. Diagnosi ambiental dels passeigs marítims a la costa de la regió metropolitana de Barcelona. 1997.
- [Sum97] Michael A. Summerfield. Global Geomorphology: An Introduction to the Study of Landforms. Longman Scientific & Technical, 1997.
- [Woo+02] Colin D Woodroffe et al. Coasts: form, process and evolution. Cambridge University Press, 2002.
- [Cab+10] Marcel Cabrera Salvat et al. Anàlisi ambiental de les platges de Sitges: evolució de la qualitat del litoral i estudi d'impactes. 2010.
- [Gil10] Cristina Gil. El Llibre Verd de la costa catalana. 2010.
- [Car13] Richard William Gale Carter. Coastal environments: an introduction to the physical, ecological, and cultural systems of coastlines. Elsevier, 2013.
- [Vil20] Mario Vilar. Les platges de Sitges. Sitges, 2020.

PRESENTACIÓ DEL QUADERN N.69 DEL GRUP D'ESTUDIS SITGETANS

Els Germans Batlle i Gené a Cuba i a Sitges

El passat 19 de febrer va tenir lloc a l'espai cultural Pere Stämpfli, seu del G.E.S., la presentació del quadern n.69 titulat Els germans Batlle i Gené a Cuba i a Sitges, escrit pel soci i antic president de l'entitat Ignasi Maria Muntaner.

En l'acte de presentació Muntaner feu una introducció explicant com havia arribat al coneixement de la família Batlle i Gené, i quin ha estat el grau d'importància d'alguns dels seus integrants en la història de la vila.

El treball ressegueix el trajecte vital dels tres germans Batlle i Gené; Francesc, Fèlix i Antoni, des de la seva prematura emigració a Cuba fins a la fi de la seva vida.

De l'època cubana en destaca el ràpid progrés amb què els tres germans s'endinsen en el món de comerç. I com Francesc i Antoni aconseguen fer-se propietaris, amb l'impuls sobretot de Francesc i la seva tasca de prospeccions minerals, de diverses parcelles de terrenys a la part oriental de l'illa. Inicialment explotades com a mines de ferro i manganès, posteriorment serien venudes a companyies nord-americanes, el que els suposà als germans Batlle fer-se amb grans beneficis.

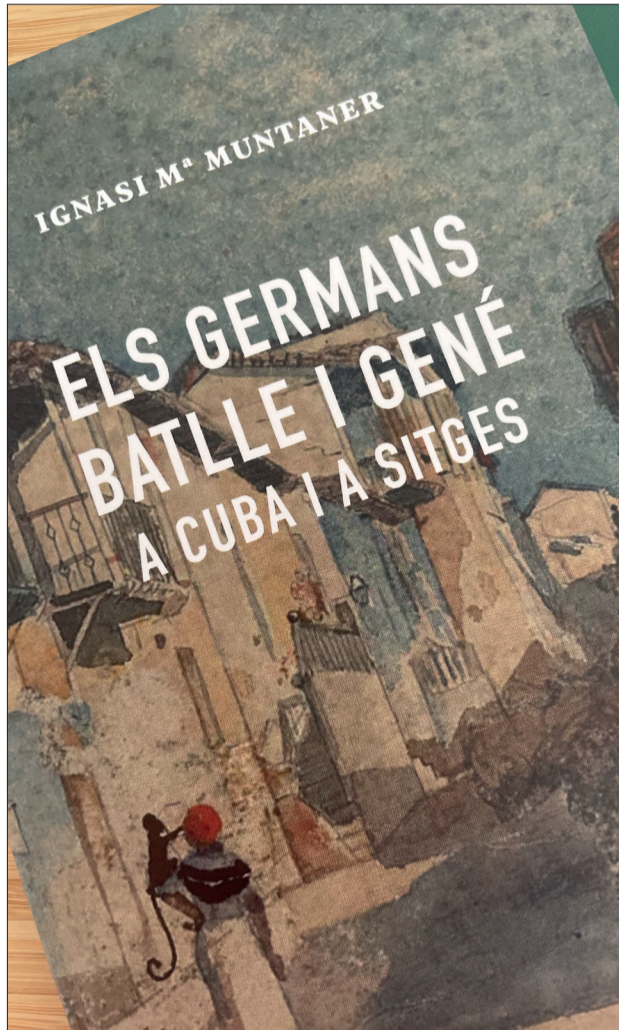
Establerts com a membres destacables de la societat santiaguera, apareixen implicats amb major o menor grau en la guerra dels deu anys (1868-1878), i amb la lluita contra els insurrectes independentistes. Francesc arribarà a prendre part en accions militars per les quals serà condecorat. Fèlix s'allistarà al Batalló de Voluntaris Catalans a Santiago de Cuba, i per això acabarà també condecorat.

Mentre que Antoni esdevindrà el cronista de l'Eco de Sitges a l'illa, des d'on defensava els seus interessos, i els de tants sitgetans que, com ell, tenien alguna cosa a defensar en aquells moments.

Passats els dies de la guerra i amb el coixí que els proporcionaven els beneficis obtinguts, de manera escalonada tots tres germans retornaran a Sitges, on encara hi tenien els pares.

Francesc i Fèlix es casaran i formaran famílies establertes a Sitges. El que els portarà a tenir una nova vida amb negocis immobiliaris i d'altres tipus a Barcelona, arribant a formar part Antoni del consell administratiu de Vichy Catalán.

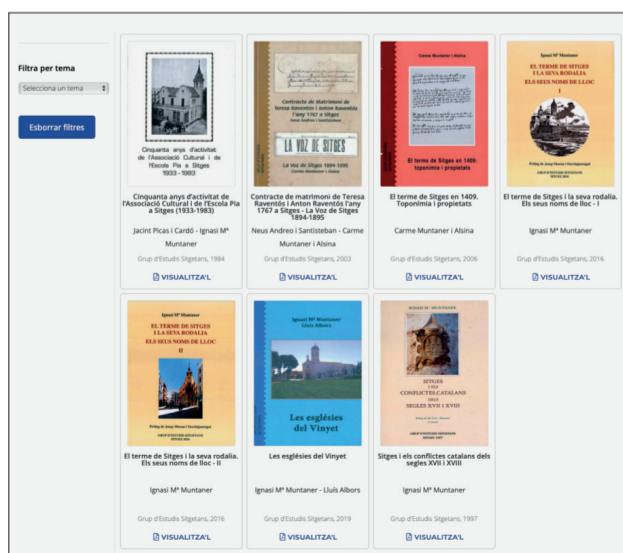
Francesc quedaria implicat per sempre en la vida sitgetana a través d'El Retiro, sobretot a través de la política municipi-

Fragment de la portada del quadern d'Ignasi Mª Muntaner.

pal. Francesc Batlle serà alcalde de Sitges entre 1904 i 1909. D'aquest període l'autor en destaca els problemes generats per la seva mala relació amb Bonaventura Julià, sobretot amb el rerefons dels fets de la Setmana Tràgica, que arribaria fins el final del seus dies.

En definitiva un excel·lent quadern, profusament documentat i magníficament il·lustrat amb documentació provinent de la família Font de Querol que arrodoneix l'esplèndid treball de Muntaner. Que com sempre podeu adquirir durant qualsevol dels actes que es realitzen al GES o adreçant-vos a la mateixa entitat.

Imatge del catàleg de llibres del G.E.S. a l'Arxiu Digital de Sitges.

El G.E.S. i l'Arxiu Digital de Sitges

Des del passat 31 de març els sitgetans disposem d'una excel·lent eina per poder consultar un gran nombre de publicacions, fotografies i altres documents relacionats amb Sitges de manera ràpida i àgil. La posada en marxa de l'Arxiu Digital de Sitges, per part de l'Associació Digital de Sitges permet l'acostament de la població al vast llegat documental generat, o relacionat amb Sitges. Una web que no només permet consultar i descarregar tot el que hi és penjat, sinó que també permet fer recerca a partir d'uns camps determinats.

Entre les diverses seccions incloses: fons fotogràfics, documentació de caràcter municipal, publicacions locals, cal remarcar la gairebé totalitat de l'hemeroteca local (el que

agenda

DEL 14 AL 29 DE MAIG

Fotomaig 2022

A diversos espais de la Vila

DISSABTE 11 JUNY

1a Jornada de Corpus

Organitzada pel Grup d'Estudis Sitgetans i la Comissió del Corpus de Sitges

11 h. Ponència *L'ou com balla, un element identitari del Corpus*, a càrrec de Nil Rider, historiador

12.30 h. Ponència *La Festa del Corpus i la persistència del bestiar popular*, a càrrec de Carles Freixes, estudiós sobre la Festa del Corpus

Sala d'actes del G.E.S. Espai Cultural Pere Stämpfli

DEL 12 AL 26 DE JUNY

Exposició de fotografies

De Lambert Gràcia

Sala d'actes del G.E.S. Espai Cultural Pere Stämpfli

DEL 17 DE SETEMBRE
AL 2 D'OCTUBRE

Exposició de fotografies del Concurs fotogràfic de Festa Major

Sala d'actes del G.E.S. Espai Cultural Pere Stämpfli

SETEMBRE

Presentació del Quadern n.70 'El Patufet, un cabecut amb 100 anys d'història'

De Francesc Parra i Miquel Marzal, Bibliotecaris

Sala d'actes del G.E.S. Espai Cultural Pere Stämpfli

inclou la totalitat de la col·lecció de l'Eco de Sitges), així com bona part de la bibliografia de caràcter local editada.

En aquest sentit, la iniciativa ha rebut des del seu inici el recolzament incondicional del GES, que ha col·laborat posant a lliure disposició el seu fons bibliogràfic, que a hores d'ara ja és consultable i descarregable des de qualsevol lloc i en qualsevol moment. El que inclou tant les col·leccions de llibres Sèrie Major i Menor, la col·lecció Calaix de Sastre, així com els quaderns (els butlletins seguiran podent-se consultar des de la mateixa web del GES).

Una iniciativa aquesta que ha d'acostar de manera definitiva el treball de la nostra entitat a un immens conjunt d'interessants en temàtiques locals, obrint un ventall de noves possibilitats i contactes arreu del món.